

ren en correspondentschappen van den Ned. Chr. Bond van Overheidspersoneel (A. A. Basoski, „Die rijk willen worden“, blz. 17), niet gaat optreden „als rechercheur“ om de aldus nieuw gewonnenen te „testen op principieele zuiverheid, die zijn grondslag zou vinden in kerkelijke belijdenisgeschriften, dogmatische formuleringen e.d.“, dan is het best mogelijk, dat de leden met tienduizenden toevoelen, dat alles schijnt te lijken op groei en bloei ook in een tijd, waarin volgens dr. K. Dijk in het Geref. Weekblad van 10 November j.l. de kerken in de avonddiensten al leeger en leeger worden, doch schijnbloei bedriegt. Wij zijn geneigd het in dezen met dr. K. Dijk eens te zijn, wanneer hij zegt: Eerst „bewaren“ dan „vermeerderen“, al kunnen wij met name op grond van zijn optreden in den kerkstrijd niet erkennen, dat hij zelf daarin de bewaaring der kerk heeft godiend. Wij vreezen, dat op grond van dergelijke acties straks de linker, of de rechterbuurman zal sterven, zonder dat het Woord tot zijn behoud gesproken is, ook al heeft men hem voor mijn besef wat al te happig en wat al te haastig tot C.N.V.-er gemaakt en hem daarvoor heel wat z.g. christelijke beginselen voorgehouden.

De heer Amelink vraakt het, dat ik ter typeering van een historische situatie de brochure van den heer J. H. Scheps uit de twintiger jaren in dit verband noemde. Deze was toen lid van het C.N.V. en is thans tweede kamerlid voor de P.v.d.A. De heer Amelink vermeldt dit laatste, mij was het reeds bekend. Doch wat zegt dit hem? Hij gaat toch immers niet „rechercheeren“ als C.N.V. oud-bestuurder? Het bestrijden van een dualistische levenshouding is immers privaat-zaak, „deze aandrang moet echter niet door de christelijke vakbeweging zelf worden uitgeoefend“. (Brochure A. A. Basoski, blz. 17, rondschrijving v. d. Ned. Chr. Bond van Overheidspersoneel).

En al is in het geval van den heer Scheps het nu gezegd door iemand, die thans blijkbaar met de z.g. „doorbraak“ is meegegaan, de heer Amelink moge ter overweging worden gegeven of het waar of niet waar is, wanneer de heer Scheps reeds in die twintiger jaren schreef: „Iedereen, die zich aanmeldt wordt aangenomen, wordt ingelijfd in de geleerden van het C.N.V. Of hij den klassenstrijd aanvaardt of verwerpt, vraagt men niet. Een nieuw lid, dat zegt alles, voor onze mensen, die niet wegen, maar alleen maar tellen“. (J. H. Scheps „Het Mammonisme in de Chr. Vakbeweging“, blz. 49). De heer Amelink moet het dan ook als C.N.V. oud-secretaris niet de vermelding waard achten, dat die mijnheer Scheps nu kamerlid is voor de P.v.d.A. Want ik mag hem onder oogen brengen, wat het Hoofdbestuur van den Ned. Chr. Bond van Overheidspersoneel dienaangaande schreef: „ten opzichte van de leden, die zich als goede, principieel overtuigde C.N.V.-ers openbaren en die in politiek opzicht kozen voor de Partij van den Arbeid, moeten geen maatregelen van vermaan genomen worden en voorstellen tot roeyment aan het hoofdbestuur worden gedaan“. (brochure A. A. Basoski, blz. 17). En daarom, wij maken geen grappen, doch typeeren concrete situaties, kan volgens de leiding van het C.N.V. een vrijzinnige koster in de politiek lid van de P.v.d.A. en in de chr. sociale beweging volwaardig lid van het C.N.V. zijn.

De heer Amelink, releveerende, dat door mij gewraakt is het spreken van Chr. beginselen zonder dat welomlijnd vaststaat, wat daaronder dient te worden verstaan, stelt de vraag, „waarom heeft de heer Groen niet iets meer geciteerd uit het door hem gewraakte artikel in de Gids van Maart 1920. En dan laat hij o.m. dit volgen: „Dat dan alleen het maatschappelijk leven in de juiste banen kan worden geleid, indien dat maatschappelijk leven zich ontwikkelt OVEREENKOMSTIG DE BEGINSELEN ONS DOOR GOD IN ZIJN WOORD GEGEVEN“. Plaatsgrek noopte mij meer dan eens in mijn artikel tot bekorting. Maar ik voldoe gaarne aan het verzoek van den heer Amelink, deze woorden onzen lezers kenbaar te maken. Doch ik vraag tevens: Wat beteekent dat „de beginselen door God in Zijn Woord gegeven“ en wil de heer Amelink mij eens duidelijk maken, dat die beginselen door God in Zijn Woord gegeven dit vereenigbaar doen zijn: in de kerk vrijzinnig, in de politiek P.v.d.A., in de vakbeweging C.N.V., en dat in dit verband „de christelijke vakbeweging er nauwletend voor zal moeten waken, zich te bemoeien, met zaken op terreinen, die de hare niet zijn“, aldus het meergenoemde rondschrijven van het hoofdbestuur van den Ned. Chr. Bond van Overheidspersoneel, dat immers in dezen pretendeert, dat „het C.N.V. eenzelfde standpunt inneemt“.

Wanneer ik in het bovenstaande de vraag stelde, wat beteekent dat: „de beginselen door God in Zijn Woord gegeven“, dan vraag ik dat niet aan den gereformeerden heer Amelink, maar aan den oud-secretaris van het C.N.V., hetgeen een sociaal vergadercentrum is van gereformeerden, Hervormden van links tot rechts, van Lutherischen in gelijke groepeerings, Doopsgezinden, dito, Oud Roomschen en een zgn. kleurloze middenstof, die allen begrepen onder den gemeenschappelijke noemer „protestantsch-christelijk“. Wat is voor dat C.N.V. de intrinsieke waarde van den term „Woord Gods“? Ik denk zoo, dat de Barthiaansche voorlichters in het C.N.V. te dien aanzien heel wat anders zullen stellen als b.v. hun gereformeerde confrères. Een volgende maal verder.

P. GROEN.

De kwestie van het evangelisten-ambt (XI)

§ 4. DE AMBTSTAAK VAN DEN EVANGELIST. (Slot).

In het vorige artikel werd opgemerkt, dat het werk van Timotheus in Ephese's kerk wel tijdelijk van aard is, doch dat zijn „evangelisten“-ambt dat niet is. Da v. d. Waal wil blijkens zijn minderheidsnota uit het verband van 2 Tim. 4:5 afleiden, dat de taak van Timotheus daar is het werk van een „herder en leeraar“ in een gevestigde gemeente, zoodat „werk van evangelist“ (vs 5) neerkomt op: werk van een (lateren) herder en leeraar in een plaatselijke kerk. Daar toe beroept hij zich op het preeken, weerleggen enz. in 2 Tim. 4.

Wij zouden op het volgende willen attenderen.

Eerst, dat juist het voorkomen van dwaalleer in Ephese ook een gereede aanleiding is geweest voor Paulus om Tim. met een bepaalde opdracht in Ephese te laten. In 1 Tim. vangt Paulus direct aan met die dwaalleer te signaleren en te behandelen, 1 Tim. 1:3, 4; 6:3 e.a. plaatsen. In 2 Tim. gaat het weer over die materie (zie de inleidingen van Dr Bouma in Korte Verkl. en commentaar-Bottenburg over deze dwaalleer). Het is zelfs de vraag, of daarin niet de hoofdeden is gelegen. Daarop vestigt de minderheidsnota niet de aandacht.

In de tweede plaats is er in de pericop 2 Tim. 4 vs 1-8 iets dat opvalt en wel dit, dat in vs 1 en 8 gesproken wordt over „de verschijning“, de wederkomst van Christus, waarmee in verband staat, dat in vs 3 de tijd daaraan voorafgaande wordt aangeduid. De gedachte schijnt in vs 1 te zijn: ik, Paulus, zal bij de wederkomst niet meer leven, doch Tim. wellicht wel. Doch in vers 3 ziet hij nog een toekomstend tijd. In vers 8 is de uitkomst van de ambtelijke loopbaan aan de orde: de kroning na den goeden strijd. En als we nu in aanmerking nemen, dat — gelijk Bouma aanwijst — de verzen 1-6 niet te zien zijn als een onmiddellijke voortzetting van het in hfdst. 3 geschrevene, dus niet op den voorgrond staat de bestrijding van dwaalleer en afval, doch het aandringen op een rechte en gehoorzame ambtsbediening, tegenover de leeraars in vs 3 genoemd, dan zouden we kunnen zeggen: Paulus dringt bij Tim. aan op een rechte bediening van het evangelisten-ambt (juist in vs 5 genoemd!) niet alleen in de uitvoering van de tijdelijke werkopdracht in Ephese, doch overal, waar Tim. die bediening zal uitspreken. In de grammatica van Blaszyk en Debrunner, eerder genoemd, wordt op bl. 150 aangetekend bij het „plèrophorèson“ in 2 Tim. 4:5: „bis zu Ende, bzn. bis zur Erscheinung Christi, vgl. vs 1, 5, 6“, dat is: Vervul uw bediening ten einde toe, respectievelijk tot op de verschijning van Christus“. In deze opmerking is dus een eschatologisch element uit het tekstverband opgenomen, zoodat Tim. zijn dienst niet alleen na Paulus' verwachten dood (vs 6) moet voortzetten doch ook tot de wederkomst van Christus. Wat zou pleiten voor het blijvende van het evangelisten-ambt.

Intusschen wordt met „plèrophorèson“ óók gezegd, dat Tim. zijn bediening moet completeeren, en dat in den zin gelijk het boven geciteerde meerderheidsrapport aangeeft. Want het gebruikte werkwoord, „plerophorein“, mag hier niet als in de Statenvertaling worden weergegeven met: „maakt dat men van uw dienst ten volle verzekerd zij“ en ook niet als in de vert. van het Ned. Bijbelgenootschap met: „wijd u geheel aan uw dienst“, daar het beteekent: vol dragen (bijv. een vat met water geheel vol dragen, vulen), maken dat iets vol wordt, en zoo: ten volle vervullen, en daarna ook: ten volle overtuigen (zie Greijdanus op Lukas 1:1, commentaar-Bottenburg). En zoo wordt het hier in 2 Tim. 4:5: „Completeer uw bediening“, „vervul haarten volle en ten einde toe“. En dat „ten volle en ten einde toe“ kan mede inhouden, wat vs 1 en 8 uit het verband bijbrengen: tot de wederkomst van Christus. Dat alles pleit ervoor, dat in vs 5 met het „werk van evangelist“ meer in het geding is dan een tijdelijke werkopdracht in een plaatselijke kerk; dat er een blijvend element in gelegen is, wat door Ephese 4:11 wordt bevestigd. Nogmaals: de werkopdracht in Ephese's kerk was voor Tim. van tijdelijken aard en beperkten duur, doch zijn ambt van „evangelist“ niet.

G. We kunnen nu aangaande de ambtstaak van den „evangelist“ de volgende conclusies opmaken.

1. De taak van den ambtelijk bevestigden evangelist omvat de Woordbediening aan Joden, Jodengenooten, Samaritanen en heidenen, het doopen van hen, die tot de kerk van Christus komen (Hand. 8:5, 35, 38; 2 Cor. 1:19), het stichten van gemeenten en het aanstellen van bijzondere ambtsdragers (Hand. 4:23; 1 Tim. 5:22; Titus 1:5);

2. tot hun taak behoort ook het vervullen van tijdelijke werkopdrachten in pas gestichte plaatselijke kerken, teneinde die nader te organiseren (1 Tim. 5 vs 9 v.v.; Titus 1:5), daar nader te leeren (1 Tim. 4:11, 13; 6:2; 2 Tim. 4:2), zoo noodig te verma-

nen (1 Tim. 4:13; 2 Tim. 4:2; Titus 2:6 e.a. pl.) en te bestraffen (1 Tim. 5:20; 2 Tim. 4:2; Titus 1:13; 2:15), dwaalleer tegen te gaan (1 Tim. 1:4; Titus 1:14 e.a. pl.); om op „leer en leven“ van gemeente en ambtsdragers opzicht te houden, en te zorgen, dat er leeraars zijn, als zij zelf zich van de gemeente na volbrachten tijdelijken dienst terugtrekken (2 Tim. 2:2); ook in plaatselijke kerken moeilijkheden trachten op te lossen (1 Cor. 4:17; 16:10; 2 Cor. 7:6, 7; 8:6 v.v. 1 Thess. 3:1, 6; 1 Tim. 1:3);

3. daar volgens Ephese 4:11 de verhoogde Christus naast de apostelen, aan wie de „vermeerdering“ en de „bewaaring“ der kerk werd opgedragen (Matth. 28:19), ook evangelisten voor den opbouw der kerk heeft geschonken, welke opbouw blijkens Ephese 4 de genoemde „vermeerdering“ en „bewaaring“ omvat, zal dat evangelistenambt dienen te blijven zoolang er „levende steenen“ ingevoegd kunnen worden (Ephese 2:22; 1 Petr. 2:5) en er plaatselijke kerken gesticht (kunnen) worden, dat is: blijven zoolang het Evangelie in de heele wereld zal worden gepredikt (Matth. 24:14), tot de voleinding der wereld (Matth. 28:20).

J. FRANCKE.

AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT, No. 26

Hoe wordt men „slechte priester“?

Amice,

Hoe vaak hebben ze jou al willen vertellen, dat het maar op het leven aankomt, niet op de leer? Tenminste niet zóó erg? Ik denk, dat je bij die wijsheid in slaap valt (wat ook de bedoeling is); zóó goed ken je 't verhaaltje.

Wel, ik heb in verband hiermee pas iets leuks gelezen. Jij mag 't óók weten.

„Ze“ hebben, moet je weten, in het jaar 1947, in de woestijn van Juda, enkele oude Hebreeuwse handschriften ontdekt; zooals J. v. d. Ploeg zegt, is op briljante wijze aangetoond, dat ze „uit vóór-Christelijken tijd of uit het allereerste begin onzer jaartelling stammen“.

Ze geven dus op enkele punten een indruk, misschien wel soms zoo iets als een beeld, van wat er giste in leidende kringen omtrent den tijd van Christus' vertoef op aarde.

Merkwaardig is in deze rollen de oproep tot vrijmaking van slechte voorgangers. Een oproep tot reformatie dus. Met een niet heeltemaal je onbekenden naam plegen sommige erg geleerde heeren vanwege dezen oproep het bedoelde stuk voor het gemak maar aan te duiden als: het seculair document. Nu, dát laten we maar loopen. Er is meer onzin in de wereld. Dit is alleen maar wijsheid van de buitenstaanders!

Maar nu verder.

Onder deze rollen bevindt zich ook een commentaar op Habakkuk. In dezen commentaar nu speelt de figuur van den „slechten priester“ telkens een leelijke rol. Tegenover hem staat echter een andere figuur. Die heet: de „rechtvaardige leeraar“, de „leeraar der gerechtigheid“.

De „slechte priester“ regeert over Israël. Want de kóning van de gerechtigheid is er niet meer. Maar nu zal de God van Israël den „slechten priester“ overgeven in de handen van Israëls vijanden. En waarom? Om zijn zonden tegen den leeraar der gerechtigheid. Die komt ook in Joël 2:23 voor. „In den uitleg van Hieronymus is hij daar de Messias“, „een uitleg, die ook die van de Masoreten schijnt te zijn“, zegt Van der Ploeg. Het schijnt zelfs, dat wegens den gedachten gang van dezen pas opgegeven ouden joodschen commentaar óók zij worden schuldig verklaard door God, en met zijn straf bedreigd, óók zij, die zich afzijdig houden in de worsteling tusschen „slechten priester“ en „rechtvaardigen leeraar“.

Dit alles mag voor priesters, die dit lezen, al een „gewichtige oorzaak van nadenken“ heeten.

Maar er komt iets bij.

Aan welke vijanden geeft God om die zonden én om dat niet-ingaan op een leer-conflict, zijn volk over? Aan de „Chaldeërs“. Die gelden in Habakkuk's profetie als „de“ groote vijandige macht. „In lateren tijd schijnt“ — alweer volgens Van der Ploeg — het gentilicium Kittim („Chaldeërs“) „een soort crypto-aanduiding te zijn geworden... speciaal voor heidensche veroveraars“, zooals het in later tijd bij de Joden gebruik is geworden het Romeinsche rijk... aan te duiden met den naam van het verfoeide Edom. „En zoo wordt in den Septuagintatekst van Daniël 11:30 de uitdrukking „schepen der Kittim“ (Statenvertaling: Romeinen; Aalders: Grieken) vertaald door Romeinen (de Vulgaat zegt: Italië, op Ez. 27:6).

Men heeft dus (in crypto-aanduidingen, d.w.z. in bedekte termen, een typisch verschijnsel voor toestanden in bezette gebieden, dat weet je nog wel, hè?), men heeft dus de Romeinen gezien als de vijanden naar Habakkuk's en naar Joël's en ook wel naar Daniël's profetie.

Habakkuk stelt tegenover de „Kittim“ den bondsregel: de rechtvaardige leeft door het geloof; die uitspraak, welke bij Paulus zoo'n groote rol speelt, en bij hem niet alleen. Maar Israël's latere leiders zijn meestal priesters; en dan „slechte priesters“. Want ze zijn voor die boodschap doof.

Joël roept uit: menschen, menschen, bekeert u toch, en priesters, doet toch mee in de boete; dan krijgen we den „leeraar der rechtvaardigheid“ als een geschenk des Heeren. Maar de latere priesters zijn „slechte priesters“. Ze zijn voor die boodschap doof.

En Daniël stelt tegenover de Romeinen: den Menschen-zoon, een Enos-kind; zwak, ongewapend. Maar Israël's leiders zijn óók voor die boodschap doof. Joël stelt tegenover den toorn van Israël's God de belofte van den Leeraar der gerechtigheid, voor wie geloof, en niet maar de kleeren, doch het hart scheuren. Maar de rechters straks van Christus Jezus zijn voor die boodschap doof: ze hebben

nog pu
ren he
Helland
over aa
aan Ro
schrijft
ten“, n
doelt n
Daaron
heeten
raar d
Want z
rechtig
op hun
Destam
depriva
over: i
is den
(1 Cor.
Dit
weest:
heid te
allen zi
Heb
d.w.z. l
gegrave
te doop
verbrok
gaan ze
machthe
wat hij
dan blik
râzend
leinkast
Alleen
leiddied
gesnede
den sles
ze niet
gaan. A
priester
In de
breid o
reldnac
volg wa
Wie c
mia“?
sonde c
voornaa
En, é
gehekel
welkeke
Die „Pa
van de
duistere
lichtend
„Heere
tus des
hoop:
„Christ
Helland
„wie va
heeft de
zijn: ma
Helland
Ja, de
gerechtig
kenden
naamde
die niet
Solomo
op Salo
kringen
sleutel,
tigheid,
laatste b
door uit
mond, en
een tem
sloten?
Zeker,
men gell
die glori
Beest) v
Rome's
moest „c
komen z
de verhe
Christus
macht, i
dan: int
Toen c
van God
belangste
in en do
grana, s
brood, da
6), toen
Rome n
Pilatus,
néemt, r
zók een
„slechtat
— tevens
me, met
roete des
lijkte in
Zóó ve
van de
dat ze b
van den
zijn Mes
beest van
dere Sime
het Bees
mermans
Openb. 1
dien leve
den proc
Dat is

2:6 e.a. pl.)
1:4:2; Titus
(1 Tim. 1:4;
even" van ge-
ouden, en te
f zich van de
nat terugtrek-
kerken moet-
t: 17; 16:10;
1 Tim. 1:3);
hoofde Chris-
ermeerdering"
ragen (Matth.
ouw der kerk
4 aring" omvat,
en zoolang er
orden (Ephese
erken gesticht
ng het Evan-
redikt (Matth.
1:28:20).
J. FRANCKE.

OOT, No. 26

"?

tellen, dat het
er? Tenminste
id in slaap valt
e 't verhaaltje.
leuks gelezen.

ar 1947, in de
che handschri-
f op briljante
jken tijd of uit
men".
ruk, misschien
it er glatte in
ristus' vertoef

tot vrijmaking
reformatie dus,
m plegen som-
oproep het be-
delden als: het
aar loopen. Er
maar wijsheid

commentaar op
de figuur van
ke rol. Tegen-
Die heet: de
rechtigheid".
aël. Want de
neer. Maar nu
ter" overgeven
rom? Om zijn
eld. Die komt
Hieronymus is
le van de Maso-
g. Het schijnt
dezen pas op-
lok zij worden
straf bedreigd,
teeling tusschen
raar".
n, al een „ge-

zonden en om
olk over? Aan
s profetie als
tijd schijnt" —
tilicium Kittim
ng te zijn ge-
verraars"; zoo-
s geworden het
den naam van
n Septuaginta-
„schepen der
ders: Grieken)
Italië, op Ez.

, d.w.z. in be-
toestanden in
17), men heeft
ar Habakkuk's
ofetie.
len bondsregel:
die uitspraak,
n bij hem niet
estial priesters;
voor die bood-

eert u toch, en
krijgen we den
shenk des Hee-
priesters". Ze

den Menschen-
Maar Israëls
oël stelt tegen-
an den Leeraar
maar de kleer-
ers straks van
oof: ze hebben

nog pas Kafafas zijn kleeren zien scheuren, maar weig-
ren het hant te scheuren; ze zijn dood. Ze geven den
Heiland, die den rechtvaardige door het geloof doet leven,
over aan „Edom", aan „de Kittiers" („Chaldeëen"), d.w.z.
aan Rome. Pontius Pilatus is zoo'n „Kittier"; de bijbel
schrijft geen aardrijkskundesje, als hij van „Edomie-
ten", „Kittiers", „Hethieten", „Amorieten" rept. Hij be-
doelt met die namen een geestelijke typeering te geven.
Daarom heeten soms Romeinen „Kittiers". En daarom
heeten priesters, die met de „Kittiers" in bond den Lee-
raar der gerechtigheid gaan slaan, „slechte priesters".
Want ze hooren niet het Woord van den Leeraar der Ge-
rechtigheid; ze zijn „slechte priesters". Een deksel ligt
op hun aangezicht; niet maar in het lezen van het Oude
Testament, doch ook zelfs in de litteratuur van de pseu-
depipten. De slechte priester loopt naar de „Romeinen"
over: het evangelie van rechtvaardigheid door het geloof
is den Jood, dien slechte-priester-zoon, de „ergeris"
(1 Cor. 2).

Dit is voor Israëls priesterschap de ondergang ge-
weest: twisten tegen hun eigen Leeraar der gerechtig-
heid ten overstaan zelfs van de „Kittiers" uit Rome. Zij
allen zijn verraders; en Judas is hun aller slechte broeder.

Heb jij het al begrepen, waarom ik dit een „leuk",
d.w.z. leerzaam, illustratief, trekje vond in dien pas op-
gegraven commentaar op Habakkuk? Het is me hierom
te doen: als tusschen „priester" en „leeraar" de hand
verbroken wordt, dan worden de „priesters" slecht. Dan
gaan ze naar de schapen slaan. Dan krijg je priesters als
machthebbers. Maar omdat ze den „Leeraar" laten voor
wat hij is, worden ze blinde leidlieden. Dat is wat anders
dan blinde paarden. Ze leiden nog terdege; ze blijven soms
razend knappe kerels, fijne diplomaten, je kunt de porse-
leinkast best aan hun zorgen toebetrouwen. Ze zien veel.
Alleen maar: werkelijk zien, dat willen ze niet. Blinde
leidlieden, geen blinde paarden. Geen pees is hun door-
gesneden; ze kunnen meê in elke race. Maar ze hebben
den sleutel, dat is: de kennis, weggenomen. Nu kunnen
ze niet meer ingaan. En anderen verhinderen ze in te
gaan. Anderen verhinderen, dat is wel heelmaal: slechte
priester zijn.

In de messiaansche eeuw is wel eens de meening ver-
breid onder de Joden, dat de opkomst van Rome's we-
reldmacht (de Kittiers!) in den grond der zaak een ge-
volg was van Israëls zonde.

Wie denkt hier niet aan de „Klaagliederen van Jere-
mia"? Daar wordt, b.v. hoofdstuk 4:13—16 en 20, de
sonde der priesters (en profeten) gezien als een der
voornaamste redenen van de over Israël gekomen ellende.

En, even sterk als daar worden juist ook die priesters
gehekeld in de z.g. „Psalmen van Salomo", een geschrift,
welbekend in de dagen van Christus' verblijf op aarde.
Die „Psalmen" die klagen eveneens over de zonden juist
van de priesters. Maar dan wordt juist tegenover de
duistere figuur van den ontrouwen volksleider naar de
lichtende gestalte van den „Kurius Christos", d.w.z. den
„Heere Christus" (of den „Christos Kuriou", den „Chris-
tus des Heeren") heengewezen met den vinger van de
hoop; deze heet althans de Koning. De Messias heet
„Christus de Heere" (Christos Kurius); dat heeft onze
Heiland van zichzelf gezegd. De Messias kan vragen:
„wie van u kan van Mij een zonde bewijzen?"; ook dat
heeft de Nazarener voor zichzelf gevraagd. Messias zou
zijn: machtig in woord en werk; is ook dat niet van onzen
Heiland verzekerd? (Joh. 8:46, vgl. Hand. 2:22).

Ja, de „slechte priesters", die hun eigen Leeraar der
gerechtigheid aan de „Kittiers" kwamen uitleveren, zij
kenden de klaagliederen wel; ze kenden ook die dusge-
naamde Psalmen van Salomo wel. Die bundel psalmen,
die niet in een zeker boerenbedrog, maar ter eere van
Salomo door een meer gebruikelijke litteraire figuur
op Salomo's naam gezet was, kwam nog wel uit de
kringen van farizeeuwse leeraars. Maar ze hadden den
sleutel, de kennis aangaande „den" Leeraar der gerech-
tigheid, weggenomen. Ze wisten dat de Messias, gelijk dit
laatste boek Hem teekende, den vijand zou verslaan niet
door uiterlijke wapenen, doch door het woord van zijn
mond, en dat Hij Jeruzalem zou zuiveren — was niet met
een tempelreiniging de handel van onzen Heiland afge-
sloten?

Zeker, zij wisten het, en zij kenden die nieuwere psal-
men gelijk de oudere. Maar zij hadden ze zóó gelezen: al
die glorieuze dingen zouden komen nadat de vijand (het
Beest) was overweldigd. En dus: nadat de „sleutels" van
Rome's poorten waren overgegaan in zijn handen. Eerst
moest „die groote stad" weg; dan pas zouden de volkeren
komen zien de glorie van den Messias. Dat zal dan zijn de
verheerlijking van zijn Naam. De sleutel, dat is bij
Christus: de kennis. De sleutel, dat is bij de Joden: de
macht. En zóó, met macht-zonder „kennis" (iets anders
dan: intellect) krijgt men: slechte priesters.

Toen Christus zelf verklaard had, dat de verheerlijking
van Gods Naam (gelijk van den zijnen), ook tegenover
belangstellende heidenen (Joh. 12) alleen geschieden kon
in en door zijn priesterlijken dood (het stervende tarwe-
graan, dat, ontbonden, vruchten geeft), den dood van
brood, dat zelf gekauwd wordt, opdat de eter leve (Joh.
6), toen hadden zij daartegenover „neen" gezegd. Wie
Rome niet verslaan kan, die moge door Rome vergaan.
Pilatus, „Kittier", kruis Hem! Wie Rome's zwaard niet
neemt, moge door Rome's zwaard vergaan. Neem weg,
zók een „Messias", neem weg. Het is dus zinvol, dat de
„slechte" priester, Kafafas, den eenigen Hoogepriester
— tevens Leeraar der gerechtigheid — uitlevert aan Ro-
me, met verzoek, dat de overheid met den zwaarde uit-
roeie deze ketterij: een messias in athenie, een verheer-
lijkte in inanitie.

Zóó volstrekt zijn deze „slechte priesters" vervreemd
van de „leer" omtrent den priesterlijken messias-dood,
dat ze bij voorbaat uit het feit van de fysieke banden
van den Messias concluderen tot de onmogelijkheid van
zijn Messiaschap. Ze staan er zóó onder: kan hij het
beest van Rome niet den bek openheuren, als een an-
dere Simson, dan mogen zij hem wel voor den bek van
het Beest werpen: geen enkele bevoegdheid zal dit tim-
mermanskind snel wegrukken tot God-enzijn-troon (vgl.
Openb. 12). Een Simson, die geen leeuwenbekken scheurt,
dien levere men vrij aan de Filistijnen uit — gauw naar
den procurator — 't kan nog vóór den sabbath!

Dat is de status van het priesterschap van Israël in

de volheid-van-den-tijd: de Messias moet het Beest van
Rome verslaan, en anders zal zijn volk nog wel met de
„Kittiers" uit Habakkuk pacteeren. 't Verslaan van Rome
is een machtakwestie geworden; een succesnummer van
den grooten Wonderdoener-van-de-toekomst. Maar het
„haten" van Rome, als Kittiers-corpus, en het „geestelijk
onderscheiden" van het Beest, dat is bij de slechte pries-
ters uit de volheid des tijds niet meer aan de orde. 1 Cor.
2:14 en 15 kan door hen niet geschreven worden.

Want in den grond der zaak is hier een niet meer
kennen willen van het profetisch Woord, de slechte pries-
ter gaf den Leeraar der gerechtigheid zijn conge. Israëls
priesters kunnen niet met den Priester-Koning klaar kom-
men, en leveren den waren koning aan Rome, dat ze zelf
haten, uit, omdat ze den Leeraar der gerechtigheid niet
meer kennen.

De Priester-Koning wordt alleen bij het licht van den
Leeraar, die Hij zelf is, onderkend: wie met den Leeraar-
der-gerechtigheid niet klaar wil komen, die kan noch zijn
waren priester, noch zijn waren koning kennen. Wie den
Leeraar-der-gerechtigheid niet hoort, die kan niets meer
geestelijk onderscheiden. Geen „Kittier", geen Israëliet.
Geen David en geen Salomo. Geen Messias en geen Caesar.
Hij heeft den sleutel, dat is de kennis, weggenomen. Hij
kan een eereprijs krijgen in de races: beste paarden, hee-
lemaal niet blind. Maar hij is een slechte rijder op het
paard, dat draven kan: een slechte leerling van den Lee-
raar der gerechtigheid.

Vind je ook niet, dat er toch wel mooie dingen staan in
dat „sectarisch document"? Als de daar getrokken lijn
gevolgd was, dan was Israël nooit de „secte" geworden,
die het op Goeden Vrijdag is geworden. Ze waren dan
op Pinksterdag gebleven in de kerk.

Laat je nooit wijs maken, dat een priester alles is, een
leeraar niks. Want „kennis" is in den bijbel: levensgave.
Wil jij een goede priester worden? Draag dan de goede
leer verder. Wie den sleutel wegneemt, die verpest het
heele huis. De sleutel is: de kennis, die zelf leve is.
Wees gewaarschuwd, amice, door je vriend en broeder

ADOLPHUS VENATOR.

GRONINGER Brieven

Amice frater,

Voor den wezenlijken Europeaan, den Europeeschen
geest, geldt wat de Fransche staatsman, Tardieu, de
rechterhand van Clemenceau, vlak na den eersten
wereldoorlog schreef in zijn boek: „Amerika en wij":
wij hier in Europa leven uit de antieke Grieksche we-
reld. Gij in Amerika weet nog dat gij uw levensbron
vond in den Bijbel. Wij moesten toen zeggen: was het
laatste maar zóó.

Deze Europeaan beleed feitelijk: de zaligheid is uit
den Griek, zooals hij zich dien dan verbeeldde.
Natuurlijk was het hem niet meer mogelijk volko-
men heidensch te worden. Dat kan voor geen volk,
geen werelddeel, waar eens het Woord Gods werd
gepredikt en de Kerk des Heeren dat Woord mocht
verkondigen.

Ik hoorde onlangs vertellen van een dokter, die tot
een vrome patiënte zei: ik ben een heiden. Zij an-
woordde: dat kunt U niet zijn, dokter; U is een god-
delooze.

Wat dit zeggen wil werd duidelijk gedemonstreerd
toen enkele leden, die er prijs op stelden christenen te
heeten, in de eerste vergadering van den Raad van
Straatsburg voorstelden om den arbeid in te zetten
met een oogenblik van stilte, om hen tot stil gebed
in staat te stellen. Het werd door den voorzitter, den
atheïst Herriot, met ijzige kalmte voorbijgaan; hij
hoorde het niet en de vergadering volgde hem daarin.
Dat is het nihilisme, dat Nietzsche voorspelde, toen
hij in zijn „Zarathustra" schreef, dat God dood is, en
waarop de wijsgeer Jaspers doelde, toen hij zei: toen
Nietzsche dit had gezegd, was het zóó.

Maar dan volgt ook allengs de werkelijkheid van
dien Griek.

Nietzsche sprak de waarheid, toen hij het waan-
denkbeeld van den beschaafden, nobelen, humanen
Griek weersprak.

Geloof men werkelijk, zoo zegt hij in zijn „Wille
zur Macht" (429) dat deze kleine Grieksche vrijste-
den, die zich van woede en ijverzucht gaarne opgevre-
ten hadden, door humane, rechtschapen beginselen ge-
leid werden?

Wie nu het onlangs verschenen werk van Kathleen
Freeman: „Greek City States" las, weet hoe waar
dit is.

Het beeld dat men zich vormde van de heidensche
Grieksche samenleving was algeheel vals. Zoowel
wat het staats- als wat het maatschappelijk leven
betreft.

Friedell, een echt moderne geest, zegt: de Griek-
sche democratie was een zóó groote onderdrukking,
dat de mensch van onzen tijd het er niet zou hebben
uitgehouden. Zoo verschrikkelijk was het leven daar.

Dit is echter deels teveel gezegd, want hij voegt er
bij, dat men er iets van zou ondervinden, als men leven
moest onder de Russische jacobijnen van thans. Na
dit zeggen heeft een groot deel van Europa de demo-
cratie van Hitler leeren kennen. Nu kunnen ook wij
het ons indenken, hoe ook die schoone tijd van Pericles
is geweest.

Een leven in weelde en grootsche openbaring van
kunst en wetenschap. Ja — bij een kleine bovenlaag.
Van die bovenlaag, van welke ook Handelingen 17:21
ons verhaalt, en dat was dan nog het minst slechte
deel, dat zijn tijd besteedde in niets anders dan om
wat nieuws te hooren.

Weten wij niet, hoe ook de nationalistische leiders
pronkten met hun grootsche werken, hoe het de trots
van Mussolini was, dat de treinen in Italië alle precies
op tijd aankwamen, hoe Moskou roemt op zijn onder-
grondse baan, en hoe in elk van deze regimes het
volk gedwongen wordt tot grootsche manifestaties van
eenheid en zelfs van vreugd?

Dit alles gaat vergezeld van een verdrukking die
een mensch dol zou maken.

Dan speelt de Uebermensch zijn brutale rol, terwijl
hij zijn volk het slot op den mond legt en elke tegen-
spraak met den dood of erger straft.

Er is, zegt Friedell, nimmer een Grieksche humani-
teit geweest — en dit nadat hij de zedelijke verdorven-
heid van het heidensche leven heeft geteekend — en
hij acht 't een pikante ironie der cultuurgeschiedenis
dat de eerste modernen, die op de antieken teruggre-
pen, zich humanisten noemden, en dat men tegen-
woordig nog de studiën, die zich met de oudheid
bezig houden teekent als humaniora — het mensche-
lijke.

In waarheid heerschten er in Griekenland zeden van
zoo duivelschen aard, dat dit zelfs de afschuw van de
barbaren wekte.

Wat het staatsleven betreft stemt hij in zijn oordeel
overeen met wat Fustel de Coulanges vertelt van den
toestand in de antieke staatsstad — de „polis" —
kern van het Grieksche leven —, waarin de mensch
algeheel onder den „staat", zijn eigen afgod, was ge-
raakt, precies zoo, als nu ons voorland is, als socialis-
me en communisme de consequenties kunnen trekken
van hun theorieën.

En nu zal ik maar zwijgen van de wijze, waarop
Plato zelfs de opvoeding der jeugd wilde inrichten.

Nietzsche nu wees den raad van Delphi, de maat in
de goddeloosheid, af, en greep terug naar den tijd
vóór Socrates en Plato, die het Grieksche leven maar
hadden bedorven, naar hij meende.

Plato noemt hij ergens „ein grosser Cagliostro".
Men weet, een handigen bedrieger uit de dagen der
Fransche revolutie. Socrates heet een ergerlijke deug-
denprediker. Hij was trouwens ook leelijk, en zou daar-
om wel geen Griek zijn geweest. De sophisten, dat
waren echte Grieken, terwijl Socrates en Plato door
hem geteekend werden als „Juden, oder ich weiss nicht
was". Zou men die Sophisten ook al tot „Ehrenmän-
nern und Moralstandarten erheben?" Hun eere was,
dat zij geen zwendel dreven met groote woorden.

Wij moeten, dus Nietzsche, tot de ondeugden der
Grieken terug en die niet sublimeren. Daar, bij den
dienst van Dionysos of Bacchus, den god van den wijn
en van de vreeselijke orgieën (die bij herleving, onder
de Romeinen, de overheden zoo verschrikten), en naar
de wreedheden en mysteriëndiensten; daar vindt gij
het groote en heerlijke voorbeeld, dat Europa redden
kan. Daar leefde de mensch het best in dronkenschap
naar zijn dierlijke instincten, gaf hij zich over aan de
natuur, zooals de Aziaten dat konden in den dienst
van Baäl en Astarte.

En dan verheerlijkte hij den grooten Heraclites van
Ephese, den wijsgeer naar zijn hart, met zijn verach-
ting voor de massa, en den lof voor den grooten mensch,
die leeft naar zijn zin en voor niets terugdeinst, om
te grijpen wat zijn macht kan dienen. God is dood. De
Uebermensch leve. Het blonde beest.

Dit was dan voor Nietzsche het kwaad, dat Plato
en Socrates, maar veel erger nog de Christus der
Schriften, brachten over die in wilden roes, naar hun
dierlijke instincten levende Grieken, dat wijsheid en
klarheid van denken en logica en matigheid als me-
dicijn werden gepredikt tegen die echte natuurlijkheden
vop den ouden Griek, zijn wildheid en anarchie der
instincten, zijn macht en dat uitleven van zijn natu-
urlijke begeerten en driften. Noemt men dat decadentie?
riep Nietzsche uit. Men spreekt van geluk, als het
doel van het leven, van het heil der ziel enz. Maar ik
noem het moralisme het gevaar. De Griek was niet
gelukkig. Hij kende het lijden, maar hij onderging dit
niet als die laffe christenen. Hij aanvaardde het; hij
durfde het aan; hij was er trotsch op, want zóó werd
hij eerst recht mensch. Zie Heraclites het niet: zijn
bestaan, dat is het kwaad?

Thans vernemen wij hetzelfde bij de moderne wijs-
geeren als Heidegger en Sartre.

Wijzigingen Handboek 1950

(Om tijd en onnoodige moeite te besparen, verzoekt
de Redactie berichtjes voor deze rubriek rechtstreeks
naar de administratie in Goes te zenden.)

Blz. 8 SAPPEMEER. Adres diaconie: J. Kruijer, Noord-
broeksterstr. 33. Tel. K 5980—2553.

Blz. 29 HLIJEN. Adres kerkeraad: A. Alkema, Laag-
halen, post Hooghalen.

Blz. 38 BERGENTHEIM. Adres kerkeraad: K. Gunnink,
C 152.

Blz. 90 ZAAMSLAG. Adres kerkeraad: A. van Overbeke,
Axelschestraat A 134 D.

Blz. 121 WAARHEID EN RECHT en WEDERKEER,
prekenseries, opgegeven.

Hiervoor in de plaats:

„Waarheid en Recht" (waarin opgenomen: „We-
derkeer"), wekelijksche prekenserie, onder re-
dactie van Ds D. van Dijk, Ds B. Jongeling, Ds
H. Meulink en Ds D. K. Wielenga.
Uitgeverster (tevens Redactie- en Administratie-
adres): Hendrik de Cockstichting, Stadhouders-
laan 25a, Groningen.